

Aan: de voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Prof. dr. J.A. Bruijn
Postbus 20017
2500 EA Den Haag

Ons Kenmerk: MAZ/5336

Oranjestad, 19 december 2023

Onderwerp: aanvulling brief staatssecretaris BZK van 12 december 2023

Geachte voorzitter,

Ik heb kennisgenomen van de brief van de staatssecretaris van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) van 12 december 2023, met het kenmerk 2023-0000683255. Naar aanleiding van deze brief wens ik enkele aspecten die in de brief voorkomen van een reactie te voorzien. Alvorens dit te doen wens ik nogmaals de Eerste Kamer, en in het bijzonder de Kamercommissie voor Koninkrijksrelaties, te bedanken voor hun ontvangst van de Arubaanse delegatie op 31 oktober jl. We kijken met veel genoegen terug naar een zeer gemoedelijke bijeenkomst waarbij de Eerste Kamer de regering van Aruba de tijd heeft gegund om de Arubaanse situatie toe te lichten.

Op basis van de desbetreffende brief van de staatssecretaris wordt opgemerkt dat een verdere toelichting noodzakelijk is. Dit doe ik hiernavolgend en in dezelfde volgorde als de staatssecretaris.

Vragen van de fractie van de PVV:

Uit het antwoord van de staatssecretaris kan afgeleid worden dat Curaçao en Sint-Maarten, in afwachting van een gekozen oplossing, toch een lager rentepercentage toegekend hebben gekregen. Hetgeen volgens ons een correcte wijze is van de afhandeling van de leningen die door Nederland verstrekt zijn naar aanleiding van een wereldwijde pandemie. Wat voor ons nog steeds een vraagstuk is, is dat Aruba niet op dezelfde behandeling van de staatssecretaris kon rekenen. Op basis van de brief van de staatssecretaris van 25 augustus 2023 aan de Tweede Kamer, is gesteld dat in geval er geen akkoord is, het percentage voor de landen tussen 6-8% zal zijn. In het geval er nog geen akkoord is 5,1% en bij een akkoord 3,1%. Hoewel de staatssecretaris in afwachting was van een gekozen oplossing met betrekking tot de ENNIA problematiek, is de staatssecretaris desalniettemin met Curaçao een percentage van 5,1% overeengekomen en met Sint-Maarten een percentage van 3,4%. In het geval van Aruba is er door Aruba een schriftelijk aanbod gedaan voor het bewerkstelligen van een rijkswet op 31 augustus 2023. Tevens is op 9 september jl. bestuurlijk ingestemd met het bewerkstelligen van een commitment voor de totstandkoming van een rijkswet alsook de totstandkoming van een gewijzigde Landverordening Aruba financieel toezicht (LAft). Ondanks het voornoemde heeft de staatssecretaris er toch voor gekozen om een boeterente van 6.9% op te

leggen.

Vragen van de fractie van de PvdD

Vraag 1:

Wederom dient aangegeven te worden dat Aruba bestuurlijk heeft ingestemd met de totstandkoming van bestuurlijk commitment voor een rijkswet alsook met de totstandkoming van een aangepaste LAft zoals reeds aangegeven.

Vraag 2:

Het antwoord van de staatssecretaris is onjuist. De LAft heeft geen aflooptijd, de overige instrumenten voor het behoud van begrotingsdiscipline blijven nog geldig. Noemenswaardig is dat op 18 december jl. een gewijzigde LAft inclusief normen unaniem door de Staten van Aruba is aangenomen. Er is nu nog meer sprake van een robuust raamwerk voor financieel toezicht.

Vraag 3:

Van belang is om aan te geven dat het protocol waaraan gerefereerd wordt (protocol 2018) de volgende normen bevat:

- Vanaf 2021 een structureel overschot van het financieringssaldo van de collectieve sector van minimaal 1% van het bbp;
- Een nominale daling van de personeelslasten met als ijkpunt Afl. 479 mln. per 1 januari 2019;
- Verlaging van de schuldquote naar 70% bbp in 2027 en naar 50% bbp in 2039.

De ontwerp rijkswet bevat de volgende normen:

- Een structureel overschot van het financieringssaldo van de collectieve sector van minimaal 1% van het bbp;
- Een niveau van personeelslasten van 10% bbp vanaf 31 december 2027
- Verlaging van de schuldquote naar 50% bbp in 2040.

In het huidige voorstel voor een aangepaste Landsverordening Aruba Financieel Toezicht – dat op 18 december jl. door de Staten van Aruba is aangenomen - zijn qua begrotingsnormen de volgende normen opgenomen:

- Een structureel overschot van het financieringssaldo van de collectieve sector van minimaal 1% van het bbp;
- Een niveau van personeelslasten van 10% bbp vanaf 31 december 2027
- Verlaging van de schuldquote naar 50% bbp in 2040.

Het betreft in dit geval geen veranderde inzet van Aruba maar de keuze voor geactualiseerde normen. Van belang is om aan te geven dat naast de afspraak om de normen in de LAft op te

nemen, er door BZK steeds additionele voorwaarden zijn gesteld. Dit aspect heeft de gereedmaking van het ontwerp en de aanbidding hiervan aan de Staten van Aruba bemoeilijkt en vertraagd. Hetgeen in diverse correspondenties door Aruba is aangekaart en zoals laatstelijk is gedaan op 22 november jl. Het is Aruba uiteindelijk wel gelukt om voor de afgesproken datum de aanpassingen door te voeren. De Staatssecretaris heeft op 1 december 2023 ingestemd met deze aanpassingen.

Vraag 4:

Hetgeen wordt aangegeven in de brief over de ontwikkeling van de schuldquote is niet correct. Bijgevoegd ontvangt u een overzicht waarmee een juiste weergave wordt gegeven van de ontwikkeling van de schuldquote van Aruba. Hierbij valt op te merken dat vanaf 2015, met uitzondering van de COVID jaren, er sprake is van een dalende trend (bijlage 1).

Vraag 5:

De stelling van de staatssecretaris is onjuist. Herhaaldelijk heeft Aruba dit standpunt van de staatssecretaris weersproken. Ter onderbouwing van dit standpunt wordt bijgevoegd het advies ingewonnen bij Prof. dr. Van Rijn inzake de LAft (bijlage 2). Hierbij dient aangegeven te worden dat de LAft door de regering van Aruba niet eenzijdig gewijzigd kan worden. Aruba heeft onlangs het voorstel gedaan aan Nederland om ook een expert aan te trekken om over dit standpunt te adviseren, en om te adviseren over hoe Aruba en Nederland uit deze impasse kunnen komen met inachtneming van de belangen wederzijds.

Vraag 6:

De stelling van de staatssecretaris is onjuist. Aruba heeft op 3 oktober jl. een voorstel gedaan voor een zakelijke overeenkomst waarbij publiekrechtelijke afspraken in een separaat protocol opgenomen zouden kunnen worden. De eis van de staatssecretaris voor de totstandkoming van een rijkswet is een publiekrechtelijke kwestie. Daarnaast is het voorstel gedaan omdat het aanbod voor herfinanciering, zoals gedaan door Nederland, publiekrechtelijke bepalingen bevatte met voorwaarden die buiten de invloedsferen van de regering van Aruba reikten. Een voorbeeld hiervan is de eis voor de totstandkoming van een rijkswet. Voor de totstandkoming van een rijkswet, na bestuurlijk akkoord en instemming van het Arubaans parlement, is het aan de Tweede Kamer om te bepalen of de rijkswet tot stand komt. Dit aspect valt buiten de invloedsfeer van de regering van Aruba, maar zou – in de Nederlandse versie van de overeenkomst – wel kunnen leiden tot een ‘event of default’ voor Aruba. Dit risico kon Aruba niet lopen.

Vraag 7:

Aruba onderschrijft het belang van moties waarmee de controlerende taak van de Staten-Generaal vormgegeven wordt. Tegelijkertijd is het noemenswaardig dat er niet stilgestaan wordt bij wat er feitelijk in de motie wordt verzocht, namelijk:

‘tot de inwerkingtreding hiervan de leningen alleen kortlopend te herfinancieren en daarbij een bij de situatie passend rentepercentage te hanteren dat in ieder geval hoger ligt dan bij de gunstige voorwaarden,’

Wij zijn van mening dat ook op basis hiervan de staatssecretaris in ieder geval een rentepercentage van 5,1% diende aan te bieden, cq. alsnog kan aanbieden nu Aruba een robuust raamwerk voor begrotingstoezicht heeft en toegezegd is om te werken richting een bestuurlijke commitment voor een rijkswet. Dit in lijn met dezelfde handelswijze richting Curaçao en Sint-Maarten.

Ik dank u bij voorbaat voor de tijd en aandacht.

Hoochachtend

mw. mr. E.C. Wever-Croes
Minister-President

c.c. de minister van Financiën en Cultuur

-Bijlagen:

- 1) Ontwikkeling schuldloupe Aruba
- 2) Advies Prof.dr. A. van Rijn